

FAKULTETSKOME VIJEĆU
FILOZOFSKOGA FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U OSIJEKU
LORENZA JÄGERA 9
31000 OSIJEK

mr. sc. VESNA BJEDOV
SV. PETKA 39
31000 OSIJEK

SINOPSIS DOKTORSKOGA RADA

METODIČKI PRISTUPI MORFOLOŠKIM SADRŽAJIMA NASTAVE HRVATSKOGA JEZIKA U VIŠIM RAZREDIMA OSNOVNE ŠKOLE

Znanstveno područje: humanističke znanosti

Znanstveno polje: filologija

Znanstvena grana: kroatistika

1) UVOD

Nastava hrvatskoga jezika¹ u višim razredima osnovne škole obuhvaća gramatičke i pravopisne sadržaje. U ovome će se radu govoriti o dijelu gramatičkih sadržaja, odnosno o morfološkim sadržajima nastave hrvatskoga jezika u 5., 6., 7. i 8. razredu osnovne škole. Posljednjih su se godina dogodile promjene u hrvatskome odgojno-obrazovnome sustavu što je u osnovnoj školi uvjetovalo pojavu novoga Nastavnoga plana i programa za osnovnu školu² koji propisuje nastavne teme za svako nastavno područje Hrvatskoga jezika.

2) SUVREMENE RELEVANTNE SPOZNAJE O TEMI

O metodičkim pristupima u nastavi materinskoga jezika postoji znatno više literature u stranim jezicima, primjerice njemačkome i engleskome³, nego u hrvatskome. U metodičkoj literaturi hrvatskoga jezika ova je tema nedovoljno istražena, stoga navodim dio postojeće literature koja se u manjim svojim dijelovima približava temi ovoga rada. U svojoj knjizi *Komunikacijom do gramatike* Dunja Pavličević-Franić naglašava važnost funkcionalnoga učenja gramatike i daje prikaz komunikacijskoga pristupa fonološkim, morfološkim i sintaktičkim sadržajima. Nadalje, u svojim dvjema knjigama, *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1 i 2*, Stjepko Težak govori o temeljima nastave hrvatskoga jezika, ali i didaktičkim uputama za obradu jezgrenih sadržaja u nastavi hrvatskoga jezika. Također

---

¹ Sintagma *se hrvatski jezik* odnosi na nastavno područje.

² Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006., Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb

³ Dio se spomenute literature navodi u 7. dijelu sinopsisa.

govori o vježbama u nastavi hrvatskoga jezika, primjeni didaktičkih načela u nastavnoj praksi i jezičnoj interpretaciji književnih djela odabranih hrvatskih pisaca.

Nastavom su se hrvatskoga jezika bavile Ana Pintarić i Anđelka Peko u svojoj knjizi *Uvod u didaktiku hrvatskoga jezika*. Polazeći od pojmova odgoj, obrazovanje, nastava, autorice su razložile sadržajnu i organizacijsku utemeljenost nastave, tijekom nastavnoga procesa i vrjednovanje obrazovanja.

3) UŽE PODRUČJE RADA

Rad će se u svojem užem području baviti metodikom nastave hrvatskoga jezika. To znači da će u središtu istraživanja biti jezikoslovni sadržaji - morfološki, obrađeni različitim metodičkim pristupima, primjerice, integriranim, problemskim, projektim i dr. Dakle, rad će obuhvatiti područje primijenjene lingvistike u višim razredima osnovne škole. S obzirom na to da metodika nastave hrvatskoga jezika razumijeva oblikovanje, ostvarivanje i izvedbu nastave, rad će obuhvatiti planiranje i programiranje nastave morfologije polazeći od nastavnih tema propisanih Nastavnim planom i programom za osnovnu školu te metodičke uzorke nastave morfologije izvedene kao, primjerice, integrirana, projektna, otvorena i druga nastava.

4) CILJEVI ISTRAŽIVANJA TE OČEKIVANI ZNANSTVENI PRINOS

Cilj je rada istražiti i opisati dabrane metodičke pristupe morfološkim sadržajima u višim razredima osnovne škole, primjerice, obradba imenica komunikacijskim pristupom, primjena korelacijskoga pristupa pri utvrđivanju prošlih glagolskih vremena, ponavljanje pridjeva u problemskoj nastavi i dr. Također je cilj utvrditi kojim se metodičkim pristupima postižu bolji rezultati u procesu učenja i poučavanja. Konačni je cilj unaprjeđivanje nastave hrvatskoga jezika.

5) METODOLOŠKI POSTUPCI

U radu će se koristiti metodološki postupci istraživanja i ankete. Oba će se postupka provesti u odabranim osnovnim školama u kojima će se istražiti primjena metodičkih pristupa morfološkim sadržajima u nastavi hrvatskoga jezika. Anketa će obuhvatiti učenike, učitelje hrvatskoga jezika, zatim studente kroatistike i sveučilišne profesore metodike hrvatskoga jezika.

6) STRUKTURA RADA

Rad će biti podijeljen na teorijski i istraživački dio. Teorijski će dio obuhvatiti dosadašnje spoznaje o metodičkim pristupima u nastavi hrvatskoga jezika u osnovnoj školi. Također će biti opisane promjene i novija postignuća u metodici nastave hrvatskoga jezika.

U drugome će se dijelu rada provesti istraživanje metodama opisivanja i eksperimenta. Promatrat će se i opisati nastava obradbe, uvježbavanja, provjeranja te primjene morfoloških sadržaja u odabranim osnovnim školama. Također će biti proveden eksperiment primjenom različitih modela (s jednom skupinom učenika, s paralelnim skupinama učenika). Eksperimentom se želi utvrditi učinkovitost primijenjenih metodičkih pristupa te ispitati kojim se metodičkim pristupima postižu bolji rezultati u procesu učenja i poučavanja. U tom će se smislu anketom utvrditi početno i završno stanje eksperimentalne i kontrolne skupine učenika, a potom će se rezultati uspoređivati.

Učitelji će hrvatskoga jezika u anketi odgovoriti koje metodičke pristupe primjenjuju pri obradbi, uvježbavanju i provjeri morfoloških sadržaja. Studenti će kroatistike anketom odgovoriti s kojim su se metodičkim pristupima susreli u nastavi hrvatskoga jezika u sklopu svoje osnovnoškolske metodičke prakse, a sveučilišni će profesori metodike hrvatskoga jezika odgovoriti kolika je zastupljenost metodičkih pristupa jezikoslovnim sadržajima u nastavnome planu i programu Metodike nastave hrvatskoga jezika.

7) DIO TEMELJNE LITERATURE (abecednim redom):

- Batz, R./Bufe, W., 1992., *Moderne Sprachlehrmethoden, Theorie und Praxis*, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft
- Council of Europe, 2001., *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, Cambridge
- Goudjons et. al., 1992., *Didaktičke teorije*, Educa, Zagreb
- Henrici, G., 2001., *Methodische Konzepte für Deutsch als Fremdsprache*, in: Helbig, G. et al. (Hrsg.): *Deutsch als Fremdsprache. HSK 19.1*, Berlin: de Gruyter
- Klein, Eberhard, 2001., *Sprachdidaktik Englisch*, Ismaning: Hueber
- Klippel, F., 2000., *Teaching Methods*, In: Byram, M.
- Ludwig (Hrsg.) 2004., *Innovative Fremdsprachendidaktik*, Frankfurt/M.
- Meyer, H., 1987, *Unterrichtsmethoden*, Frankfurt a.M.
- Mayer, N., 2002., *Ganzheitlichkeit und Sprache. Theorie des Begriffs und empirische Zugangswege im Gespräch mit Fremdsprachenlehrerinnen und Lehrern*, Frankfurt/M.

- Neuner, G. i H. Hunfeld, 1992., Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts, Eine Einführung, Kassel
- Pavličević-Franić, Dunja, 2005., Kmunikacijom do gramatike, Alfa, Zagreb
- Petrović, Elvira, 1997., Teorija nastave stranih jezika, Pedagoški fakultet, Osijek
- Ana Pintarić-Andelka Peko, 1999., Uvod u didaktiku hrvatskoga jezika, Osijek
- Stroh, Güther, 1999., Deutsch als Fremdsprache, Eine Didaktik, Teoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung, Wilhem Fink Verlag, München
- Stjepko Težak, 1996., Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1, Zagreb
- Stjepko Težak, 2002., Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 2, Zagreb
- Stjepko Težak – Stjepan Babić, 1992., Gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb
- Tim, J.P., 1998., Englisch lernen und lehren. didaktik des Englischunterrichts, Berlin: Cornelsen

Osijek, 21. studenoga 2007.

mentorica:

prof. dr. sc. Ana Pintarić

pristupnica:

mr. sc. Vesna Bjedov